

Kritički osvrt na Školu vrijednosti

Koncept Škole vrijednosti nudi moćan okvir za razvijanje empatije, kritičkog mišljenja i autentičnog moralnog razvoja kod učenika. Iako otvara važna pitanja o tome ko određuje „ispravne“ vrijednosti, upravo ta otvorenost čini ga izazovnim i vrijednim

Kada razmišljam o konceptu Škole vrijednosti, smatram da on predstavlja hrabar pokušaj da se obrazovanje usmjeri prema cjelovitom razvoju ličnosti, a ne samo prema usvajanju činjenica. Privlači me ideja da škola treba odgajati osobe koje znaju razmišljati, osjećati, prepoznati potrebe drugih i odgovorno djelovati. Ipak, što se više bavim ovim modelom, sve jasnije vidim i njegove prednosti i njegove zamke.

Ono što posebno cijenim jeste naglasak na emocionalnoj inteligenciji, empatiji i društvenoj odgovornosti. U vremenu u kojem su djeca preplavljena informacijama, ali često bez dovoljno razvijenih socijalnih i moralnih vještina, ideja Škole vrijednosti djeluje mi izuzetno važna. Međutim, istovremeno osjećam i određenu rezervu: ko određuje koje su to „ispravne“ vrijednosti? I da li su one univerzalne ili zavise od kulture, porodice i okruženja? Upravo zato se plašim da ovaj pristup, ako nije dovoljno refleksivan i otvoren, može prerasti u nametanje unaprijed definisanog sistema vjerovanja.

Smatram problematičnim i to što se vrijednosti često pokušavaju ocjenjivati, kao da se radi o znanju iz nekog školskog predmeta. Vrijednosti su duboko lične, razvijaju se sporo i oblikuju kroz iskustvo, a ne kroz pravilne odgovore. Kada se djeca podstiču da „kažu ono što se očekuje“, bojim se da se zapravo podstiče konformizam, a ne autentična moralnost. To onda dovodi do površnog prihvatanja, a ne do stvarnog unutrašnjeg razvoja.

Još jedna stvar koju primjećujem jeste nedovoljno uvažavanje društvenog konteksta. Iako je govoriti o pravdi, poštenju i toleranciji, ali ako djeca svakodnevno svjedoče nejednakostima i nepravdama, teško je očekivati da sve vrijednosti zažive u njihovom ponašanju. Zato mislim da Škola vrijednosti treba uključivati i kritičku analizu okruženja, a ne samo lične stavove.

Uprkos svim ovim dilemama, želim naglasiti da smatram da Škola vrijednosti ima veliki potencijal — i upravo zato nastojim njene principe primijeniti i u vlastitoj nastavi. Jedan od primjera je moja praktična primjena kartica vrijednosti tokom obrade lektire. Djeca dobiju kartice sa različitim vrijednostima, a zatim tokom čitanja i razgovora o djelu traže konkretne događaje koji te vrijednosti ilustruju. Na taj način mogu povezivati književni sadržaj sa stvarnim moralnim dilemama likova, ali i sa vlastitim životom. Ova tehnika se pokazala veoma uspješnom: učenici aktivno učestvuju, dublje razmišljaju, argumentuju svoje stavove i sami otkrivaju kako se vrijednosti manifestuju u konkretnim situacijama.

U konačnici, moje je mišljenje da Škola vrijednosti može biti izuzetno korisna ako se koristi kao okvir za dijalog, kritičko promišljanje i razvoj autentičnog moralnog mišljenja. Međutim, ako se pretvori u sistem rigidnih pravila i unaprijed propisanih „tačnih“ vrijednosti, onda gubi svoj smisao. Za mene, najbolja primjena ovog koncepta jeste ona u kojoj učenike vodimo da sami istražuju, propituju i oblikuju svoje vrijednosti — uz podršku nastavnika, ali bez nametanja. Upravo to nastojim postići u svojoj učionici.

Collections

Objava